

Ardoa, bai edari goxoa!

Sekuentzia honetan ardoa eta ardogintza hizpide hartuta, ariketa hauek egingo dituzu:

- Ardoa deskribatzeko baliagarri diren adjektiboak aurkakoekin lotu.
- Audioa entzun ondoren, egiak eta gezurrak identifikatu.
- Erlatiboak: esaldiak osatu.
- Azken ataza: Afari berezi baterako menua eta ardo egokia aukeratu ondoren, taldean komentatu.



Ardoa deskribatzeko adjektiboak: aurkakoekin lotu

Sekuentzian sartu aurretik, ardoa deskribatzeko erabil daitezkeen hitz eta adjektiboak erreparatuko diegu. Beheko esaldietan azpimarratutako hitzari **dagokion aurkakoa** lotu behar diozu. Ariketa egin ondoren, hitzen esanahia [hemen](#) kontsultatu ditzakezu.

ESALDIA

HITZAREN AURKAKOA

Gustatzen zait ardo honek duen gozotasun-puntua.
Oso ahula da ardo hau, ematen du ura gehitu diotela.
Ez zait gustatzen txinpartarik gabeko ardoa. Nik nahiago dut ardo ...
Ardo hau zapore handikoa da, eta gardena.
Ardo hau bizi-bizia da, horregatik gutxi edango dut.
Okelari laguntzeko ardo ondua edan behar omen da. Baina nik nahiago dut ...
Ardo beltz hori gogorra da, barrika-usaina duena.

Leuna
Garraztasuna
Iluna
Indartsua
Motela
Txinpartatsua
Urteko ardoa

Gogoratu gustuko duzun ardo edo edariren bat, eta saiatu bere deskribapen labur bat egiten (usaina, zaporea, itxura...). Eta kontatu lagunari. Ondoren, jaso deskribapen guztiak, ziurrenik azken atazarako lagungarri egingo zaizu.

Izotzezko ardoa: egia ala gezurra da?

Gil Berzal upategian ardo berezi bat egiten dute. Entzun zer dioen bertako ardo-ekoizlea den Gemmak. Ondoren, irakurri beheko baieztapenak eta adierazi egia edo gezur diren.



	EGIA	GEZURRA
Lortzen den ardoa alkohol-kontzentrazio handikoa izaten da.	☐	☐
Izotzezko ardoa egiteko mahatsaren % 20a besterik ez da aprobetxatzen.	☐	☐
Mahats honek duen berezitasunetako bat da gozoa dela.	☐	☐
Mahatsa bildu ezin badute, izoztu aurretik hartu egiten dute.	☐	☐
Normalean irailean edo urrian hasten dira mahats hau biltzen.	☐	☐
Ardo berezi hau mahats izoztuekin sortzen da.	☐	☐
Izoztearen ondorioz, mahatsak ur asko hartzen du.	☐	☐

Erlatibozkoak: esaldiak moldatu

Gemma lortzen duten ardoa deskribatzean honelako adjektiboak erabili ditu: "ardo txuri gozoa, zapore berezia daukana, eztiaren eta mahats-pasaren zaporea dueNA ..." Ariketa honetan honelako egiturak landuko dituzu.

Irakurri beheko azalpen eta adibideak. Ondoren, beheko esaldiak osatuko dituzu erlatibozko egitura erabilia.

ERLATIBOZKOAK: -(e)N

ZERTARAKO ERABILTZEN DUGU? Zerbait edo norbait zehazteko eta identifikatzeko. Identifikatu ahal izateko datuak aipatzen ditugu: non dagoen, zer itxura duen ... Kontuan hartu:

* Erreferentearekin erabiltzen denean: erreferentea edo hitza deklinatu behar da.

- Izoztuta dagoEN mahatsarekin ardo berezi bat egiten da.

- Urte asko dituEN ardoA ez da beti onena izaten.

* Erreferenterik gabe erabiltzeko: Kasu horretan erlatibozko atzizkiari erantsiko zaio deklinabide-marka.

- Ardoa edaten ari dENARI gezurra esan diot.

- Gure auzoan bada gizon bat beti mozkortuta dabilENA.

Ikus adibidea:

Mahatsak izotz handia jasan du. Mahats hori alferrik galdu da.

Izotz handia jasan duEN mahatsa alferrik galdu da.

1. Zenbait mahats-biltzaile sorora goizaldeko ordu txikietan irteten dira.

Badira sorora goizaldeko ordu txikietan

2. Izotzutako mahatsetik ateratzen da. Ardoa gozo-gozoa da.
Izotzutako mahatsetik gozo-gozoa da.
3. Batzuek nahiago urteko ardo beltza.
Badira urteko
4. Mahatsak azukre-maila egokia hartu du. Mahats hori biltzen dugu.
Azukre-maila egokia biltzen dugu.
5. Ardo gazteak gustatzen zaizkio. Ez du ardo beltz hau aukeratuko
Ardo gazteak ez du ardo beltz hau aukeratuko.
6. Ardo beltza edaten ohitua dago. Horrek erreserbako ardo beltza aukeratu zuen.
Ardo beltza edaten erreserbako ardo beltza aukeratu zuen.

Menua eta ardo egokia aukeratzen

Euskaltegiko afari berezi baterako erabaki binaka zer jango duzuen. Aukeratu janari horrekin ondoen lotzen den ardoa eta kontatu taldekoei zer aukeratu duzuen. Behean iradokitzen zaizuenaz aparte, nahi duzuen menua aukera dezakezu. **Oharra:** Ardoa deskribatzeko sekuentziaren hasierako adjektiboak beharbada lagungarri egingo zaizkizu.



IKUS EREDUA:

- * Aizu, Ane, nik afaltzeko txuleta eta solomiloa jango nituzke. Zer iruditzen?
- * Ideia bikaina. Eta haragiari laguntzeko urte batzuk dituen erreserbako ardo beltza ukeratuko nuke. Gorputz pixka bat duena.
- * Garesti aterako zaigu, baina tira, ondo iruditzen zait. Hori bai, aurretik itsaski batzuk jango nituzke.
- * Ez dago gaizki. Baina, itsaskiei laguntzeko, ardo zuria eskatuko nuke, txinpartatsua eta bizia. Gainera, gure taldeko gehienei ardo zuria gustatzen zaie.
- * Primerako afaria egingo dugu. Bai horixe!

Zuzenketa-orria

Ardoa deskribatzeko adjektiboak: aurkakoekin lotu

ESALDIA

HITZAREN AURKAKOA

Gustatzen zait ardo honek duen gozotasun-puntua.

Oso ahula da ardo hau, ematen du ura gehitu diotela.

Ez zait gustatzen txinpartarik gabeko ardoa. Nik nahiago dut ardo ...

Ardo hau zapore handikoa da, eta gardena.

Ardo hau bizi-bizia da, horregatik gutxi edango dut.

Okelari laguntzeko ardo ondua edan behar omen da. Baina nik nahiago dut ...

Ardo beltz hori gogorra da, barrika-usaina duena.

Garraztasuna

Indartsua

Txinpartatsua

Iluna

Motela

Urteko ardoa

Leuna

Izotzezko ardoa: egia ala gezurra da?

	EGIA	GEZURRA
Lortzen den ardoa alkohol-kontzentrazio handikoa izaten da.	✓	✗
Izotzezko ardoa egiteko mahatsaren % 20a besterik ez da aprobetxatzen.	✓	✗
Mahats honek duen berezitasunetako bat da gozoa dela.	✓	✗
Mahatsa bildu ezin badute, izoztu aurretik hartu egiten dute.	✗	✓
Normalean irailean edo urrian hasten dira mahats hau biltzen.	✗	✓
Ardo berezi hau mahats izoztuekin sortzen da.	✓	✗
Izoztearen ondorioz, mahatsak ur asko hartzen du.	✗	✓

Erlatibozkoak: esaldiak moldatu

1. Zenbait mahats-biltzaile sorora goizaldeko ordu txikietan irteten dira.

Badira sorora goizaldeko ordu txikietan (irteten diren mahats-biltzaileak)

2. Izoztutako mahatsetik ateratzen da. Ardoa gozo-gozoa da.

Izoztutako mahatsetik (ateratzen den ardoa) gozo-gozoa da.

3. Batzuek nahiago urteko ardo beltza.

Badira urteko (ardo beltza nahiago dutenak)

4. Mahatsak azukre-maila egokia hartu du. Mahats hori biltzen dugu.

Azukre-maila egokia (hartu duen mahatsa) biltzen dugu.

5. Ardo gazteak gustatzen zaizkio. Ez du ardo beltz hau aukeratuko

Ardo gazteak (gustatzen zaizkionak) ez du ardo beltz hau aukeratuko.

6. Ardo beltza edaten ohitua dago. Horrek erreserbako ardo beltza aukeratu zuen.

Ardo beltza edaten (ohitua dagoenak) erreserbako ardo beltza aukeratu zuen.

Transkripzioa

Izotzezko ardoa: egia ala gezurra da?

ESATARIA 1.– Ordu honetan, eguzkitan, epel gaude hiri gorrian, baina goizean egin duen izotza ez da nolanahikoa izan e?

ESATARIA 2.– Ez eta badira goizaldera ez ezik sorora lanera goizaldeko ordu txikietan irteten direnak ere, adibidez, mahatsa biltzera, Guardiako Gil Berzal upategietan.

ESATARIA 1. – Gemma Berzal, arratsaldeon ...

GEMMA.– Arratsaldeon!

ESATARIA 1.– Zuri. Guk uste genuen, Gemma, ardoa egiteko, mahatsa uda amaieran batzen zela, irailean edo urrian edo, baina ikusi dugu ...

GEMMA.– Hori egiten da bai, hori egiten da ardo normalarekin, baina hau ardo berezia da eta, izotz... ba mahats izotzuetatik ateratzen den ardo hau neguan hartu behar da. Horretan datza bere berezitasuna.

ESATARIA 2.– Berezia dela diozu, izotzezko ardoa edo izotzak jotako mahatsez egindako ardoa. Zer da, Gemma?

GEMMA.– Ba ardo berezia da, esan dudan bezala, eta mundu honetan ezer gutxi daude e? bueno, mahats izotzuetatik ateratzen dugu, eta bueno bilketa... bai bilketa eta bai prentsa izan behar da zero azpitik. Ee badaukate (badauka) deshidratazio puntua mahatsak, eta orduan, eta botrytis ere e? orduan berezitasun horretatik ateratzen den ardo txuri gozo bat.

ESATARIA 1.– Orduan, Gemma, zuen familiako upategian ba ezaugarri horiek eta tenperatura horiek iritsi arte nolabait zain egoten zarete mahatsa biltzeko?

GEMMA.– Hori da, bai hori da. Azken urteotan ezin izan dugu, pues klimatologiak ez duelako (dituelako) onartu berezitasun hauek, eta aurten pues baldintza onak izan dira eta horregatik hartu dugu, pues aurreko... , duela bi egun edo hartu genuen.

ESATARIA 1.– Eta beste urtetan orduan zer egiten da izotzik egiten ez badu? Mahatsa ...

GEMMA.– Usteldu egiten da,

ESATARIA 1.– Usteltzen utzi?

GEMMA.– Bai bai usteldu egiten da, e izozteak ez badira nahikorik, usteldu egiten dira, eta ezin izan ditugu hartu aurten, pues hori baldintza onenetan hartu dugu, izozte, bueno juxtu udazkena oso sikua izan da, gainera, mahats-bilketa berandu egin zen, eta izozteak heldu dira behar ziren momentuan. Duela hiru urte ez ditugula egin ...

ESATARIA 2.– Zuria eta goxoa esan duzu. Graduazio-aldeak nolakoa da?

GEMMA.– Ba, kontzentrazio handia dauka, eta bueno “esentzia pura” da e? Badauka graduazioa.

ESATARIA 1.– Eta gero ardo arrunta bezala ekoizten da? edo mahatsak gero muztio gutxiago ematen du?

Mahats-kopuru berarekin ardo gutxiago ateratzen da?

GEMMA.– Askoz gutxiago. %20a besterik ez da ateratzen. Bestearekin konparatuz, askoz gutxiago da. Gure produkzioa 1000, 1500 botilakoa da.

ESATARIA 2.– Ardo preziatua izango da nolanahi ere? 1500 botila gutxi da.

GEMMA.– Bai, bai, bai. Oso preziatua da. “Jainkoen nektarra” deitzen diote adituek.

ESATARIA 1.– Eta, zertan igarriko diogu guk jainkoen nektar horri? edalontzi batean, kopa batean ateratzen badigute guk ezer jakin barik, Gemma?

GEMMA.– Pues, hori, adituek esaten duten bezala, ardo txuri gozo hau, oreka edo harreman orekatua dauka bai garraztasun, alkohola eta gozotasunen artean; eta pues zaporea berezia dauka. Gero esaten dute ere eztiaren zaporea, pasa-mahatsaren zaporea, zaharraren zaporea ... ez dakit ...

ESATARIA 1.– Eskerrik asko, Gemma.

GEMMA.– Bale...